

IZ GENERALNE KURIJE

Ordo fratrum minorum	
Dominica paschae in resurrectione domini	66

OKRUŽNO PISMO O. PROVINCIJALA

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu	71
---	----

IZ TAJNIŠTVA

Zapisnik definitorijskog sastanka (16. veljače 2005.)	73
Tečaj za trajno obrazovanje mladih svećenika	73
Regionalni sastanci	73
Fra Anđelu Cvitanoviću priznanje	74

IZ ŽIVOTA PROVINCIJE

SINJ: Hodočašće župe Gospe Sinjske u Dubrovnik	75
DANILO: Duhovna i materijalna obnova	75
MÜNCHEN: Blaženi Alojzije Stepinac vidljivo s Hrvatima	76
VANCOUVER: «Tjedan hrvatske knjige»	80
TORONTO: Međunarodni simpozij o fra Andriji Kačiću	81
Starac Milovan u Bostonu	84
Fra Ante Antić u Kanadi i USA	85

NAŠI POKOJNICI

† Mate Čirko	87
† Manda Marović	87
† Jakovica Puđa	88

BIBLIOGRAFIJA

Fra Mirko Buljac, HRVACE, Župa Svih Svetih	90
Sv. Andrija Kretski, Pjesnički kanon za rođendan naše Gospe Bogorodice, Split 2004.	91
Fra Berislav i fra Andrija Nikić, Sažeci dokumenata župe Bast - Baška Voda (1743.-1950.), Ružić - Baška Voda, 2004.	92

FRATERNITAS

Fraternitas - 3/4. 2005.	93
-------------------------------	----

Ordo fratrum minorum

Dominica paschae in resurrectione domini

Pismo Generalnoga ministra o svetkovini Uskrsnuća
Gospodina našega Isusa Krista

«Unus militum lancea latus eius aperuit, et continuo
exivit sanguis et aqua» (Iv 19,34)

«Cognoverunt eum in fractione panis» (Lk 24,35)

Svoj braći
Mir i dobro

Sveta korizma, vrijeme vjere što smo ga slijedili s
Crkvom kako bismo se pripravili za Uskrs, je svršila.

S Kristom, kušanim u pustinji, naučili smo prihvatiti krhkost ljudskog stanja, polazeći od sigurnosti da smo, po milosti i zauvijek, djeca koju Bog neizmjerljivo ljubi.

S Kristom, na brdu Preobraženja, naučili smo gledati svjetlo Božje koje, iako na prikriven način, osvjetljava cijeli život Isusa iz Nazareta, od prvog plača do posljednjeg izdisaja, onako kako osvjetljava, uvijek na prikriven način, naš život, naš put, naš izlazak, našu smrt.

Na Jakovljevu smo zdencu susreli Božji zdenac, Krista, dar Boga svomu narodu, izvor na kojem možemo ugastiti žeđ za vječnošću. Tu smo primili od njega, po vjeri, vodu koja izvire za vječnost. Tu smo naučili upoznavati Mesiju, slušati proroka, ljubiti Sina Božjega. Tu smo naučili vjerovati u njega.

Susrećući se s Kristom, Očevim izaslanikom, slušali smo njegovu riječ, bili poslušni njegovu poslanju, kršteni smo u njemu i naše su slijepe oči ozdravile kako bismo mogli u njemu gledati svjetlo Božje za svijet.

Susrećući se s Kristom, sa Sinom Božjim koji, postajući čovjek, svojom je učinio našu smrt, po vjeri, u njemu smo susreli uskrsnuće i život.

S cijelom smo Crkvom klicali svome poniznom i pobjedonosnom kralju, Kristu mrtvom i uskrsnom, Sinu čovječjem koji se cijeli nama dao, a sam je sebe “opljenio”.

Sada, nakon što smo otpjevali *Hosana* koja je navijestila uskrsnuće, u vjerničkim srcima odzvanja *Aleluja* koja slavi uskrsnuće što se već dogodilo. Razlog naše pjesme danas je uskrsli Krist. Povod našem slavlju je susret u vjeri s Onim koji zauvijek živi.

Krist je uskrsnuo! Ovo je dan u kojem je Gospodin djelovao, jer u Isusu Kristu, koji je naša Pasha, Bog nas je izveo iz ropstva na slobodu, iz grijeha na milost, iz smrti na život.

Krist je uskrsnuo! On je osnova naše vjere, razlog naše nade, izvor ljubavi koja ispunja naša srca.

Krist je uskrsnuo! To je vijest koja pokreće Crkvu, žurno, u nemirnu strahu, s radošću, kako bi svi upoznali djela Božja i ušli, po vjeri, u novi svijet koji je započeo s Kristovim uskrsnućem.

Crkva: otajstvo zajedništva

«Kad je Isus umro i dok je još na križu visio, približio se vojnik, kopljem mu probio prsi, pa je odatle potekla krv i voda. Jedno je simbol krštenja, a drugo svetoga Sakramenta ... Sveta je Crkva utemeljena po kupelji preporođenja i obnove Duha Svetoga, to jest po krštenju i sakramentima koji su izišli iz prsiju Kristovih. Tako je iz svetog boka Krist sazio Crkvu kao što je iz Adamova rebra sazdana njegova žena Eva» (SV. IVAN ZLATOUSTI, *Služba čitanja od Velikoga petka*, drugo čitanje).

Ta Crkva koju smo gledali kako nastaje nije društvo koje čine oni koji, potaknuti vlastitim duhom ili osobnim probitcima, dijele mišljenja, uvjerenja, namisli, priviđenja, naume, ponekad vjerovanja, ponekad sigurnosti. Ta je Crkva otajstvo zajedništva, zajednica muškaraca i žena «koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga» (*Iv 1,13*); muškarci i žene koje je Otac htio ujediniti krvlju svoga Sina i snagom Duha (usp. *Predslavlje VIII., nedjelje kroz godinu*); muškaraca i žena koji su *udovi njegova tijela* (*Ef 5,30*), tako da ujedinjeni s njime čine s njime *jedno tijelo* (usp. *Ef 5,31-32*).

Ako promatramo uskrslog Krista, u njegovu slavnom tijelu vidimo kako sjaji svjetlo koje obasjava lice Crkve. Ako se divimo ljepoti Kristove zaručnice, ona nam govori o beskrajnoj ljubavi onoga koji ju je otkupio, očistio i posvetio. Budući da je Krist «sebe predao za nju da je posveti, očistivši je kupelji vode uz riječ te sebi predvede Crkvu slavnu, bez ljage i nabora ili čega takva, nego da bude sveta i bez mane ... *Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu; dvoje njih bit će jedno tijelo*. Otajstvo je to veliko! Ja smjeram na Krista i na Crkvu!» (*Ef 5,25-27.31-32*).

Anđeo Gospodnji, obučen u bijelo poput snijega, sjedi na grobnoj stijeni i govori nam: «Ta znam: Isusa Raspetoga tražite! Nije ovdje! Uskrsnuo kako reče» (*Mt 28,5-6*). A mi koji po vjeri vidimo kako se rađa dan uskrslog Krista, vidimo kako se rađa i dan našega uskrsnuća, jer «Bog, bogat milosrđem, zbog velike

ljubavi kojom nas uzljubi, nas koji bijasmo mrtvi zbog prijestupa, oživi zajedno s Kristom - milošću ste spašeni! - te nas zajedno s njim uskrisi i posadi na nebesima u Kristu Isusu» (Ef 2,4-6). A u drugom pak retku čitamo: «Ako ste suuskrsli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu!» (Kol 3,1).

Krist je uskrsnuo! S njime smo i mi uskrsnuli! Krist je proslavljen! S njime smo i mi proslavljeni! Ovo je dan u kojem je Gospodin posredovao kako bi oslobodio Krista od smrti! Ovo je dan u kojem je Gospodin posredovao kako bi nas u Kristu oslobodio od smrti!

To je veliko otajstvo, otajstvo zajedništva Krista i Crkve, toliko divno i neizrecivo da ga samo Bog, u svome milosrđu i po svojoj ljubavi, može ostvariti; to je otajstvo jedine Crkve, koja može biti samo jedna, jer jedno je Tijelo Gospodinovo; to je divan dar koji smo dobili odozgo: biti jedno s Kristom, biti djeca u Sinu, biti baštinici slave sa Sinom.

Po milosti smo Crkva, po milosti smo tijelo Kristovo, po milosti smo braća.

Crkva živi od Euharistije

Euharistija je sakrament uskrsnog otajstva u pravom smislu riječi (usp. Ivan Pavao II., *Ecclesia de Eucharistia* = EE 3).

Crkva koja nastaje iz Kristova uskrsnog otajstva (usp. EE 3) živi od Euharistije (usp. EE 1), jer kad god slavimo spomen Kristove žrtve, vrši se u nama djelo otkupljenja» (II. nedjelja kroz godinu, darovna molitva).

Svaki put kad slavimo Euharistiju, Gospodinovu smrt naviještamo i njegovo uskrsnuće slavimo, približavamo se otajstvu ljubavi kojom se daje po svojoj Crkvi i, prihvaćajući milost zajedništva, dopuštamo da nas Duh ujedini u otajstvenom jedinstvu Kristova Tijela.

U Euharistiji se susrećemo s uskrslim Kristom, slušamo Krista, sjedamo za stol s njime, s njime blagoslivljamo Oca nebeskoga, u njemu se predajemo u žrtvi poslušnosti, hranimo se njegovim Tijelom i njegovom Krvlju i, puni Duha Svetoga, postajemo u Kristu jedno tijelo i jedan duh (usp. druga epikleza III. euharistijske molitve).

Sve nas koji u vjeri slavimo Euharistiju ujedinjaše želja da budemo s Kristom, radost da ga susretnemo i potreba da ga čujemo; ujedinjaše nas želja da ga pozovemo za stol našega života i začuđenost da nas on poziva za stol svoga života; ujedinjaše nas milost da se pričešćujemo njegovim predanim Tijelom i njegovom prolivenom Krvlju; ujedinjaše nas Duh koga smo od njega primili i poslanje u koje nas šalje. Crkva na taj način, ujedinjena u snazi i na sliku Trojstva, pokazuje se pred svijetom kao Kristovo Tijelo i hram Duha na hvalu beskrajne mudrosti Boga našega Oca.

Bratstvo: očitovanje vjere koju ispovijedamo

Red je manje braće bratstvo (*Generalne konstitucije OFM =GGKK 1*).

Naše Generalne konstitucije nalaze teologalnu osnovu našem bratskom zajedništvu u otajstvenom odnosu koji povezuje naš život s otajstvom Presvetog Trojstva, jer mi smo, po milosti, sinovi Oca nebeskoga i braća u Isusu Kristu u Duhu Svetom (*GGKK 38*). Od zajedništva božanskoga Trojstva učimo se živjeti bratski život u zajedništvu. Od savršene komunikacije ljubavi, koju promatramo u Božjem krilu, braća se uče međusobnoj ljubavi i uzajamnoj skrbi za koju želimo da uvijek bude prisutna u krilu bratstva.

Sada, uskrsli nam Krist omogućava da se vidimo kao udovi njegova tijela: u njemu smo sinovi, u njemu smo ljubljani, u njemu smo blagoslovljeni svakim blagoslovom duhovnim i nebeskim (usp. *Ef 1,3*).

U euharistijskom slavlju bratstva, slušajući Riječ Gospodnju i imajući udjela u njegovu Tijelu i Krvi, primamo Krista i svoju braću, pripadamo Kristu i svojoj braći, u zajedništvu smo s Kristom i sa svojom braćom.

« Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni» (*Iv 3,16*). Dao nam je ovoga jedinog Sina u otajstvu Utjelovljenja, očitovao nam je u potpunosti svoj dar u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća; nastavlja svoje velikodušno davanje u otajstvu Euharistije i naša vjera tu, gdje zamjećuje kako nam Bog Otac daruje svoga Sina, vidi kako nam ista božanska ljubav daruje braću (usp. *GGKK 40*).

Tako se, u duhu obiteljskog ozračja i uzajamnog prijateljstva nas franjevac (usp. *GGKK 39*) očituje, kao u sakramentu, istina našega prianjanja uz otajstvo svetoga Trojstva. U našoj međusobnoj ljubavi i služenju (usp. *GGKK 42*) ozbiljuje se naša vjera u uskrsloga Krista. U jednostavnosti zajedničkog života, u izgradnji bratstva «poput obitelji sjedinjenog u Kristu» (usp. *GGKK 45*), u srdačnom prihvaćanju sve braće, u ponuđenom i primljenom oprost, očitujemo svakog dana istinu našega zajedništva s Kristom u Euharistiji.

Vjerujem u Boga Oca: govori to vaša sinovska ljubav. Vjerujem u Boga Sina: govori to vaša bratska ljubav. Vjerujem u Duha Svetoga: govore to mnoga braća koji imaju jedno srce i jednu dušu (usp. *Dj 4,32*). Vjerujem u Krista uskrsloga od mrtvih: govori to vaša zajednička radost, vaša zajednička molitva, vaša nada koju želite da bude nepoljuljana, vaša ljubav koju želite da bude što savršenija. Vjerujem kako primam Krista u Euharistiji: govori to milosrdna ljubav s kojom prihvaćate siromahe, milosrdna ljubav s kojom prihvaćate braću, milosrdna ljubav s kojom skrbite oko Krista u bolesnima i starima.

Uistinu, draga moja braćo, bratstvo je očitovanje vjere koju ispovijedamo, očitovanje vjere u uskrsloga Krista a ono je i prvo mjesto koje, kao Franjini i Klarini nasljednici, trebamo evangelizirati.

Zaključak

Braćo: Krist je uskrsnuo, uistinu je uskrsnuo! A u Euharistiji i u zajedničkom životu bratstva njegovu smrt naviještamo i njegovo uskrsnuće slavimo. U Kristu se zasniva cijelo naše bratstvo!

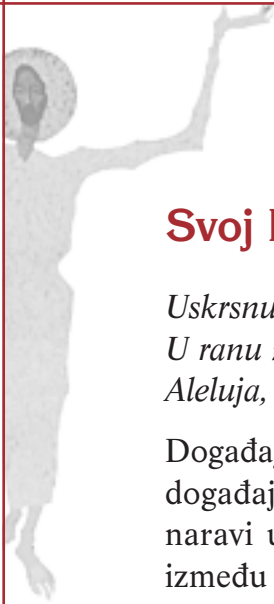
Neka nas uvijek prati blagoslov našega serafskoga oca Franje.

Rim, Uskrs 2005.

Fra José Rodríguez Carballo, ofm
Generalni ministar

Svoj braći Provincije u domovini i inozemstvu

*Uskrsnu Isus doista,
U ranu zoru uskrsnu:
Aleluja, aleluja, aleluja!*

Događaji slijede događaje. Isus Krist je božanski događaj svijeta. Bog koji je po vidljivoj ljudskoj naravi uprisutnjen u ljudsku povijest, razapetu između dobra i zla. Uključen je u ljudski rod da s *Njim, po Njemu i u Njemu* svaki čovjek može ostvariti svoj pravi smisao.

Utjelovljenje Sina Božjega u krilu Djevice Marije snagom Duha Svetoga Božji je događaj kojim se je Vječna Riječ utkala u vremenitost svijeta. *Veličanstvo*, govorio je papa Leon Veliki, *uze poniznost, snaga slabost, vječnost smrtnost... Pravi se je dakle Bog rodio u cjelovitoj i potpunog naravi pravog čovjeka. Cjelovit je u svojem, potpun u našem.*

Tako je u tamu svijeta, zamračenog grijehom, mržnjom, nasiljem, zločinima ušla Svjetlost koja svijetli i za sebe svjedoči: *Ja sam svjetlost svijeta; tko ide za mnom neće hoditi u tami, nego će imati svjetlost života* (Iv 8, 12). To je događaj. Isusova nauka, život i djela, sve što je, dakle, činio i poduzimao očituju zbivanje Bogočovječjeg Srca. On u tamu svijeta utkiva Otkupiteljevu svjetlost otkupljenja koje se očituje dobrotom, milosrđem, svetošću i ljubavlju. On je suprotnost zlu svijeta. Zato je i naišao na tvrdokorno protivljenje. Progoni, zasjede i stupice, lažne optužbe i konačna smrt na jeruzalemskoj Golgoti također su događaji; očituju i rječito govore do koje mjere može mrziti čovjek; otkrivaju do koje mjere ljubi Bog. Zloća je razapela Najnevinijega. To se je zaista dogodilo.

Na sve to zbivanje dolazi konačni Božji odgovor: Uskrsnuće! Poniženi, izvrijeđani, satrti i umoreni Krist treći dan ustaje preobražen u slavi. Puca grobna ploča, bježe zbunjeni stražari, a ubojice ostaju šokirani i nemoćni. Počinje nova stvarnost u kojoj je sve novo, drukčije, božansko, izvanvremensko, vječno.

To je i naša stvarnost, naša istina, naš put i naša sudbina. Kao Isusova. Bol, stradanje, patnja, izrugivanje, ponižavanje i obezvrjeđivanje do prezira, do dna velikog petka, do mjesta Kalvarije, ali i neizostavni trenutak uskrsnuća na život posve nov, posve drukčiji, božanski i vječni. To nije slutnja, to nije nada, to nije nagađanje i priželjkivanje – to je sigurnost velika kao Bog. U Kristu ostvarena i Njime zajamčena. Za koga? Samo za one koji ne pristupaju Kristu kao problemu, nego kao Onome koji daje život. A Krist koji daje

život nije ideja, nije san, nije pitanje, nego Bogočovjek koji se rodio, koji je trpio, koji je umro i koji živi među svojim, neusporedivo bliže, jače i prisnije od bilo kojeg prijatelja.

Krist nije knjiga da se može pročitati i nakon toga odložiti; nije ni obred da se može izvršiti. Nije neka teorija da se može jednom zauvijek otkriti i shvatiti. On nije ni priča da se može ispričovjediti, niti privjesak koji je dovoljno objesiti. Krist je osoba koju treba trajno otkrivati. On je sami Bog. Bog koji čovjeka ne ostavlja ravnodušnim, nego od njega zahtjeva da ga uzljubi ili odbaci. Nije Bog straha, nego divljenja; nije Bog pravde, nego istine; nije Bog povlaštenih, nego odbačenih; nije Bog kompromisa, nego rizika; nije Bog polovičnosti i mlakosti, nego zahtjevnosti i potpunosti. To je Bog koji čovjeku donosi sreću, ali zahtjeva žrtvu. Bog koji jasno govori, ali ostavlja i tajnu koja uvijek mami i privlači. Razočarao je i trajno razočarava sve koji u njemu traže vladara, mudraca i moralnog propovjednika jer je uvijek bio nešto drugo. Za one koji su tražili da zavlada ostao je ponizni sluga; za one koji u njemu žele vidjeti mudraca, on propovijeda *ludost križa*; onima koji bi voljeli da mirno žive po čvrstim moralnim zakonima ponudio je mogućnost božanske slobode. Došao je na svijet da objavi Boga kao milosrdnog Oca i ponudi sebe kao donositelja Radosne vijesti i jedinog Spasitelja svijeta. Pateći iz čiste ljubavi, izazvao nas je i pozvao nas je da i mi na zemlji ostavimo pečat ljubavi. Uskrsnuvši od mrtvih, ponudio nam je mogućnost da i mi prodremo u nadzemaljski svijet.

Kalvarija, križ, grob i tri dana šutnje. A onda nov proplamsaj života. Uskrsnuće. Krist je uskrsnuo! Nije mi ni na kraj pameti taj događaj nekome dokazivati. Samo živa ljubav može privlačiti milijune. Mrtvi se ne miču. A On raste i kao radost i kao nada, i kao sigurnost i kao snaga. Život je prosjao u punom sjaju. Smrt više nije tajna. Nije to ni bol. Riješena je najteža zagonetka čovječanstva pred kojom je sva ljudska filozofija nemoćna. Dokazana je besmrtnost, i to na vidljiv način. Pružena je utjeha i obrazloženje svima koji trpe. Dana je nada svima koji umiru. Zajamčena je istina da nijedna plemenita težnja naše naravi neće biti izigrana. S Kristovim Uskrsnućem radost se u duši rascvjetava poput proljeća.

U želji da vas svetkovina Kristova uskrsnuća zatekne budne u molitvi i raspjevane Njemu na slavu, želim vam, draga braćo, sretan Uskrs i uskrsne blagdane.

Fra Željko Tolić, *provincijal*

Zapisnik definitorijalnog sastanka (16. veljače 2005.)

Sastanak Provincijskog definitorija održan je u samostanu Gospe od Zdravklja u Splitu, 16. veljače 2005. godine. Rad na sastanku se odvijao prema ovom dnevnom redu: 1. Primjedbe na zapisnik; 2. Personalne promjene u domovini i inozemstvu; 3. Izbor izvođača radova na izgradnji Klerikata; 4. Izvještaj o trenutnom financijskom stanju Provincije i godišnji ekonomski izvještaj o. Ekonomu; 5. Provincijalov izvještaj; 6. Pristigli dopisi; 7. Razno.

Usvojeno je da fra Josip Mihovil Marić do 31. kolovoza 2005. godine vrši službu voditelja HKM u Mettmannu, a od 1. rujna t. g. bit će pridružen samostanskoj obitelji Majke Božje Lurdske u Zagrebu kao ispovjednik.

Za izvoditelja radova na izgradnji Franjevačkog klerikata u Splitu izabran je *Lavčević inženjering* d.d. iz Splita.

Zaključeno je da se održi tematska sjednica na temu o detaljnoj financijskoj konstrukciji izgradnje Klerikata, koja će se održati 14. ožujka t. g. u prostorijama Provincijalata.

Sastanak je završio 16. veljače 2005. t.g. u 20.00 sati.

Tečaj za trajno obrazovanje mladih svećenika

Tečaj za trajno obrazovanje mladih svećenika u organizaciji Nadbiskupije splitsko - makarske i Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelje održati će se u Makarskoj (Vepric) od 04. do 07. travnja tekuće godine s temom *Svećenik u službi euharistije*.

Obvezatni sudionici ovog tečaja su dijecezanski svećenici splitsko-makarske nadbiskupije ređeni od 1995. godine (uključivo) i svećenici - redovnici Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja ređeni od 2000. (uključivo).

Regionalni sastanci

Regionalni sastanci održati će se u mjesecu svibnju 2005. godine slijedećim redom:

Makarska: 4. svibnja 2005. s početkom u 9,30;

Visovac: 11. svibnja 2005. s početkom u 9,30;

Sinj: 18. svibnja 2005. s početkom u 16,00;

Zagreb: 25. svibnja 2005. godine s početkom u 16,00.

Tema predavanja: *Temeljno opredjeljenje u redovničkom životu uvjet nove evangelizacije*

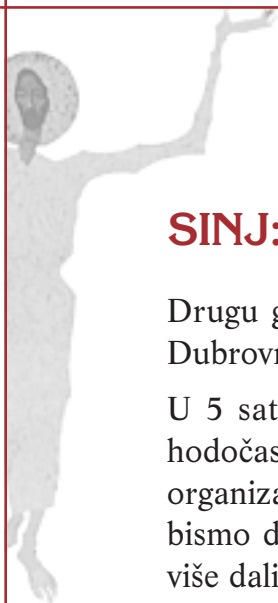
Predavač : fra Miroslav Bustruc

Nagovor: fra Bože Vuleta - *Euharistija i život*

Fra Anđelu Cvitanoviću priznanje

Hrvatsko književno-znanstveno društvo – Klub književnika i znanstvenika iz Rijeke, 8. veljače 2005. godine uručilo je fra Anđelu Cvitanoviću priznanje za domovinsko djelovanje i isticanje svetaca u Dalmaciji te za stvaranje putopisne poezije.

SINJ: Hodočašće župe Gospe Sinjske u Dubrovnik

Drugu godinu za redom župa Gospe Sinjske hodočastila je sv. Vlahu u Dubrovnik, na dan kada taj grad i slavi svoga zaštitnika 3. veljače.

U 5 sati ujutro župnik fra Neven i gvardijan fra Zoran povelili su 100 hodočasnika u 2 autobusa prema slobodnom hrvatskom Dubrovniku. U organizaciji župe kombijem su poslali i tri alkara i tri alkarska momka da bismo dostojno u povorci s barjacima, bili predstavljeni kao župa, ali još više dali važnost alci i alkarskoj tradiciji.

Sv. je misu predvodio zadarski biskup msgr. Ivan Prenda. Bura sa Srđa pročistila nas je do kostiju, ali tvrd je ovo narod, koji je odolijevao i gorim burama i neverama.

O. župnik u pozdravima hodočasnici posebnost je pozdravio naše alkare i rekao im da pozdrave prenesu svome junačkome vojvodi, hrvatskome generalu pobjedniku Mirku Norcu, koji boravi u glinskom zatvoru. Na te je riječi narod spontano odgovorio pljeskom. Vox populi vox Dei.

Iza mise uslijedila je uistinu veličanstvena procesija ulicama grada Dubrovnika. Nakon razgledanja grada, okrijepe i gledanja programa narodnih plesova i kola uputili smo se svojim kućama. S pjesmom i šalama, kao i s molitvama na usnama ispratili smo sv. Vlahu i našu hrvatsku Atenu.

NP

DANILO: Duhovna i materijalna obnova

Obično se voli reći da čovjeka kad dođe u novu sredinu mnogo toga «bode» u oči tj. zamijeti mnoge stvari koje bi on, ako ne bolje, a ono barem drukčije postavio. Dolaskom na mjesto voditelja ove župe ta «napast» nije mimoišla niti mene. Kako se najprije trebalo «udomačiti», napraviti sebi ugodan kutak, prvi zahvati su počeli na župnom domu. Uvedeno je centralno grijanje, prostorije za smještaj postrojenja i rezervoar goriva, te su kompletno oličeni zidovi cijelog doma. Renovirana je kupaonica i zamijenjeni neki od dotrajalih kućanskih aparata. Potom se mislilo na najmlađe vjeroučenike. Da bi im bilo udobnije pratiti izlaganja o pokladu vjere uvedeno je grijanje i u vjeronaučnu dvoranu te izrađeno 16 banaka.

Kad se župnik udomačio pripremio je i za narod - osim redovne nedjeljne - izvanrednu duhovnu okrpju: četverodnevnu duhovnu obnovu, pred sam blagdan Isusova rođenja. Voditelj, svojim stilom blizak narodu, bio je fra Miroslav Bustruc, meštar novaka.

Kako je na prostoru župe 5 crkava, a samo u jednoj postoji služba zvonara (Slivno), trebalo je osmisliti rješenje i za druge dijelove župe. Pala je ideja o elektrifikaciji zvona, te se odmah stupilo u kontakte s poduzećima koja izvode te radove. Paralelno se tražilo i sponzore za to. Kako je crkva sv. Danijela bila u najlošijem stanju, a k tome još i uska, najprije se pristupilo sanaciji njenog poda. Postavili smo kamenu «dolit» podlogu. Mjesna zajednica se ponudila za ponovno vraćanje kora u crkvu, tj. preuzela je troškove izgradnje kora.

Radovi na elektrifikaciji zvona dodijeljeni su najpovoljnijem ponuđaču: poduzeću «Grivi» iz K. Kambelovca. Kod obilaska svih crkvenih zvonika utvrdili su da je potrebno sanirati zvonik sv. Jurja u Birnju, jer je kamene komade izjeo zub vremena. To nam je dodatno opteretilo ionako skromne doprinose, ali nismo pokleknuli. Pogodili smo te kamene radove s poduzećem «Krševan» iz Zadra i oni ih obavljaju za 7 dana.

Zvona su po novom sistemu već «propjevala», a upravo je pri kraju i izgradnja kora. Na crkvama sv. Jurja i sv. Danijela u tijeku su i radovi postavljanja munjovoda.

Koristim priliku zahvaliti se svim donatorima, župljanima na njihovoj novčanoj potpori kao i izvođačima radova. Posebno to želim reći samozatajnama: Ivici Klisoviću za darovanih 7-8 kubika pijeska, 7-8 gline i za prijevoz, kao i Nevenu Vukšiću, Damiru Rončeviću, te Ivi Blaće.

Uza sve materijalne radove nismo zaboravili ni na duhovno. Tu je, i ove godine, duhovna obnova 11. -13. III.

Kao blagoslov Božji na naš duhovni rad smatramo i odaziv velikog broja (50) odraslih za sv. Potvrdu.

Fra Stanko Dotur, župnik

MÜNCHEN: Blaženi Alojzije Stepinac vidljivo s Hrvatima

Već godinu dana Hrvati u Münchenu pripremaju se s radošću za proslavu Stepinčeva 2005.

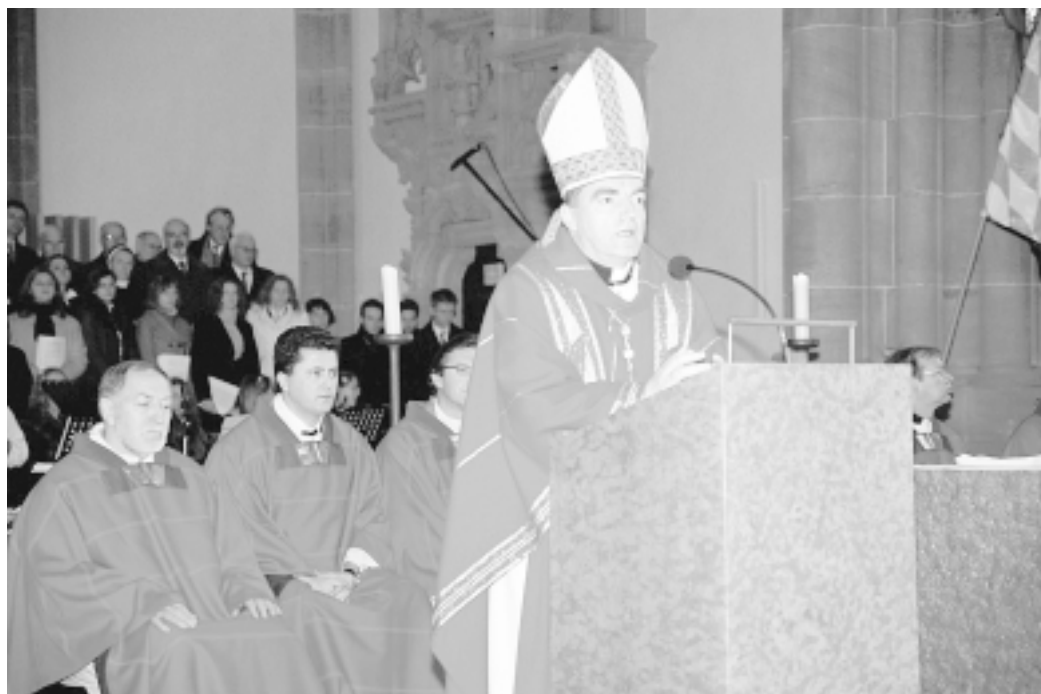
Voditelj misije fra Tomislav Dukić uspio je uz punu podršku hrvatskih vjernika, kako iz Hrvatske, tako i BiH ostvariti zamisao i želju za podizanje spomenika tom našem velikanu vjere.

Proslava Stepinčeva u Münchenu započela je u nedjelju 06.II. s misnim slavljem i otvaranjem izložbe koja dojmljivo i dokumentarno svjedoči o tri

velika zla dvadesetog stoljeća protiv kojih se borio Alojzije Stepinac: fašizma, nacizma i komunizma.

Voditeljica odbora za kulturu pri misijskom vijeću, Barica Lorenz, u uvodnoj je riječi dala sažet prikaz života i djelovanja Alojzija Stepinca te uputila vjernike na temeljito promatranje ove izložbe koja potiče na razmatranje, oplemenjuje, učvršćuje u vjeri i zalaganju za vjerske istine.

Na otvaranju izložbe kao i na propovijedima te nedjelje msgr. dr. Juraj Batelja govorio je o pojedinostima iz života našeg blaženika.

Drugog dana u kapeli Hrvatskog doma nakon molitve krunice, sv. mise i propovijedi slijedilo je predavanje msgr. dr. J. Batelje „Hrvatski katolici u kršćanskoj Europi“. Dr. Batelja ukazao je na razliku Europe kakovu je kao vizionar vidio blaženi Stepinac i ove koja je nastala i koja se proširuje.

Hrvati posjeduju duhovno, kulturno i nacionalno bogatstvo koje bi u svakom slučaju trebalo ostati njihova svojina potkrepljivana kršćanskim vrednotama.

Treći dan na predavanju msgr. dr. Batelje: „Euharistijsko otajstvo i blaženi Alojzije Stepinac“ vjernici su čuli riječi o pobjedi Krista u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, o daru koji smo primili po krštenju i o snazi koja se crpi iz Euharistije.

„Kako pobijediti zlo – Stepinčeva pobjeda“ bila je tema predavanja msgr. dr. Batelje na Pepelnicu. Zlo koje se pobjeđuje ljubavlju Stepinčeva je baština. „Osveta ne pripada nama nego Bogu. Teško je ljubiti krvavog i bezdušnog

progonitelja, ali mi to ipak moramo i hoćemo, jer je ta zapovijed Kristova” govorio je nadbiskup Stepinac.

Oduševljeni riječima koje su čuli na predavanjima msgr. dr. Batelje mladi hrvatski vjernici, u četvrtak, 10.II., na spomendan blaženog Alojzija Stepinca iza krunice, svete mise i propovijedi provincijala Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita dr. fra Željka Tolića, predvodili su klanjanje pred Presvetim Sakramentom uz Stepinčeva razmišljanja o Euharistiji uz muzički prilog misijskog band-a STIGMA.

U propovijedi dr. fra Željko Tolić iznio je vrline blaženog Alojzija Stepinca i rekao među ostalim: «Danas smo sretni što imamo takvog blaženika iz naše sredine, našeg roda, naše krvi. Danas imamo toliko nesretnih u svijetu jer nema vjernosti, žrtve, nema uvažavanja, ljubavi, pravednosti. Izvrnuli smo ljestvicu vrednota, pa umjesto života baštinimo bijelu kugu u kojoj tisuće i tisuće Hrvata i Hrvatica završava u kanalizaciji kao otpad», naglasio je fra dr. Tolić.

Šestog dana duhovne obnove misno slavlje predvodio je i propovijedao fra Josip Bebić, naddušobrižnik iz Frankfurta. I on je vrednovao vrline blaženog Alojzija Stepinca koje bi svaki vjernik trebao slijediti, a govorio je i o vjernosti i nerazrješivosti braka.

Vrhunac slavlja odvijao se u subotu 12. II. Na svečanoj svetoj misi u crkvi sv. Pavla koju je predvodio uzoriti kardinal Josip Bozanić uz koncelebraciju

biskupa Engelbert-a Siebler-a, dr. fra Željka Tolića, fra Tomislava Dukića i msgr.dr. Wolfgang-a Huber-a te još 30-ak svećenika iz hrvatskih i stranih misija, sudjelovalo je nekoliko tisuća hrvatskih vjernika.

Bili su nazočni i predstavnici društveno-političkog života grada Münchena, Bavorske i SR Njemačke, ministar obrane Berislav Lončarić, ministar vanjskih poslova Miomir Žužul, gen. konzul R. Hrvatske Zvonko Plečaš sa suprugom te još dva konzula kao i konzul BiH g. Džambo, a ujedno i naš poznati nogometaš Robert Kovač sa suprugom.

Uljepšavanju svečanosti pridonijela su brojna djeca, mladež i žene u prekrasnim hrvatskim narodnim nošnjama, te slavodobitnik Sinjske 289. alke alkar Nenad Bikić s alkarskim momkom.

Uz nastup mješovitog zbora HKM pod ravnanjem s. Nikoline Bilić i pratnju tamburica koje uvježbava Gabrijel Valo, za vrijeme mise i pri svečanosti blagoslova spomenika nastupile su i "Fanfare u čast Gospe Sinjske" – članovi gradske glazbe Sinj.

Prisustvovao je i autor kipa blaženog Alojzija Stepinca Mladen Mikulin iz Turopolja te vlasnik ljevaonice umjetnina "Ujević" iz Zagreba.

Fra Tomislav je u uvodnoj riječi naglasio da o 45. godišnjici smrti blaženog kardinala Stepinca unosimo u Europu ono najvrednije i najsvetije što naša domovina ima – opredjeljujemo se za Evanđelje svjetla, Evanđelje ljubavi, Evanđelje istine, Evanđelje pravde.

Kardinal Bozanić je ponovio riječi sv. Oca da je blaženi kardinal Alojzije Stepinac, na kojeg smo ponosni, najsvjetliji lik crkve u Hrvata. Uz njegovu nazočnost osjećamo da je Bog tu. On je za nas Božja istina.

Biskup Siebler pohvalio je pobožnost Hrvata u Münchenu kao obogaćenje za Bavorsku.

Nakon tog misnog svečanog slavlja krenuli su svi vjernici u procesiji iza slike Alojzija Stepinca do dvorišta ispred kapele, gdje je uz prigodni program i nastup klape Croatie blagoslovljen kip blaženog kardinala Alojzija Stepinca koji odaje potpunu produhovljenost, plemenitost, smirenost i otmjenost što ga je za čitavog života resilo.

Na svečanom ručku za uzvanike vlasnik hotela Poinger Hof u Poingu kraj Münchena „Onkel Ivo“ priredio je iznenađenje – nastup članova bavarskog trubačkog društva koji su između ostalog izveli hrvatsku i bavarsku himnu.

Svečanom akademijom u nedjelju 13. II. u Deutsches Theater uz nastup folklorne skupine Andrija Kačić Miošić, Lire i Klape Croatie te recitalom autora fra Blaža Toplaka i humanitarnim koncertom Marka Perkovića

Thompsona u korist izgradnje franjevačkog Klerikata u Splitu, završeno je ovogodišnje značajno slavlje u čast blaženog Alojzija Stepinca, za kojeg reče Sv. Otac Pavao II.: „Bio je sol zemlje i svjetlo svijeta“.

Barica Barbara Lorenz

VANCOUVER: «Tjedan hrvatske knjige»

Vancouver, 17. XI. 2004. (IKA) - Hrvati u Vancouveru svečano su proslavili blagdan sv. Nikole Tavelića, hrvatskoga jeruzalemskog mučenika, u nedjelju, 14. t. mj. u župnoj crkvi Srca Marijina sv. misama, propovijedima i pjevanjem. Nakon svečane sv. Mise koju je slavio i održao prigodnu propovijed fra Gabrijel Jurišić, profesor klasičnih jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju i urednik Zbornika «Kačić», vjernici su ispunili župsku dvoranu, u kojoj je otvorena kulturna manifestacija «Tjedan hrvatske knjige», koji je organiziralo «Društvo prijatelja Matice hrvatske». Izloženo je vrlo mnogo hrvatskih knjiga. Sve je pozdravila gđa Zlata Ćipin, predsjednica DPMH, a onda je ženski zbor «Jele» otpjevao kanadsku i hrvatsku himnu. Nastupio je i Crkveni župski zbor. Recitatori su krasnoslovlili nekoliko Kačićevih i drugih pjesama.

Književnica Vera Valčić je iznijela program «Tjedana» i predstavila fra Gabrijela Jurišića, koji je svima prenio pozdrave Domovine i informirao nazočne o svemu što je učinjeno u Domovini u 2004. godini, koju je Ministarstvo prosvjete proglasilo «Godinom fra Andrije Kačića». Hrvatski sabor se prihvatio pokroviteljstva svih manifestacija u čast Starca Milovana, Nacionalna i sveučilišna knjižnica priredila veliku izložbu o životu i djelu fra Andrije Kačića, Hrvatska biskupska konferencija slavila je svečanu sv. Misu u katedrali u Zagrebu kao zahvalu Gospodinu Bogu što je Crkvi i narodu darovao Starca Milovana, a Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti priredila Međunarodni simpozij u Zagrebu, Sinju, Makarskoj, Mostaru, Bristu i Zaostrogu, na kojemu je domaćih i stranih 55 predavača održalo izlaganja o životu, djelovanju i utjecaju pjesama fra Andrije Kačića na hrvatsku književnost i europski romantizam. Zatim je ukratko iznio i sve drugo što je učinjeno u Domovini i inozemstvu u čast fra Andrije i najavio da će u ovome «Tjednu hrvatske knjige» u tri naredne večeri održati tri predavanja: 1. «Fra Andrija Kačić, uzorni redovnik, profesor i pisac, prosvjetitelj i karitativni djelatnik»;

2. «Blaženi Alojzije Stepinac, mučenik za vjeru i narod - žrtva komunističke mržnje»;

3. «Mali musliman - veliki fratar» (fra Lovre Šitović, uzoran redovnik, propovjednik, profesor, pisac i prosvjetitelj).

Svake večeri uz predavanja, nastupili su crkveni zbor, «Jele» i VIS «Dobri dečki». Uz razgledavanje knjiga i izloženih slika, predstavljeno je i nekoliko knjiga. O Zborniku «Kačić» br. 34 i «Franjevci svomu bratu fra Andriji Kačiću», knjizi koju je izdao Franjevački provincijalat u Splitu, u prigodi velikog fra Andrijina jubileja, govorio je fra Gabrijel Jurišić. Književnica Vera Valčić predstavila je «Titraji dubina», zbirku pjesama fra Izidora Grabovca, a on je sam pročitao nekoliko svojih pjesama. Druge je večeri prezentirala «Hrvatsku abecedu - za bebe i djecu do predškolskog uzrasta», koju je nedavno objavila Aleksandra Osman u Vancouveru. U knjizi je za svako slovo napisana pjesmica koja se lako pamti, a dodani su i razni crteži s riječima na tri jezika (hrvatski, engleski i francuski). Posljednje večeri prezentirana je knjiga «Kristu suobličen - život i vrline fra Ante Antića», koju je izdao Katolički bogoslovni fakultet u Splitu. Knjigu je predstavio fra Gabrijel i nazočne upoznao s postupkom za beatifikaciju fra Ante Antića. Poslije svakoga predavanja i predstavljanja knjiga vjernici su postavljali više zanimljivih pitanja, na koja su dobili odgovore. Oni koji nisu mogli doći u župnu dvoranu na predavanja, imali su prigodu slušati predavača na radio postaji «VRH» (Vancouver Hrvatski radio).

TORONTO: Međunarodni simpozij o fra Andriji Kačiću

Hrvatska akademija Amerike (CAA) i Katedra za kroatistiku Sveučilišta Waterloo u Kanadi organizirali su znanstveni skup o fra Andriji Kačiću Miošiću i njegovu djelu u prigodi 300. obljetnice njegova rođenja.

Simpozij je održan u Sveučilišnoj knjižnici u Torontu u subotu 27. studenoga ove godine. U ime Akademije skup je pozdravio i otvorio Vladimir Petranović, ing. kemije, predsjednik Ogranka CAA u Torontu. Zatim je svoj pozdrav i svoje dobre želje uputio Mario Livaja, generalni konzul Rep. Hrvatske u Mississuagi i fra Gabrijel Jurišić, urednik Zbornika «Kačić» i profesor grčkog i latinskog jezika na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju, koji je pozvan da svojim predavanjem sudjeluje na ovome znanstvenom skupu. Skup je vodila Biserka Butković, knjižničarka Sveučilišne knjižnice u Torontu.

Mr. Anita Mikulić-Kovačević, doktorand povijesti na Sveučilištu u Torontu, održala je uvodno predavanje «Ljetopis Papa Dukljanina i Razgovor ugodni naroda slovinskoga», a zatim je Šaša Mrsa, profesor hrvatskoga jezika i

bibliotekar, razlagao o gradu Šibeniku i šibenskim junacima u pjesmama fra Andrije Kačića. Nakon kratkoga odmora Ana Bačić, profesorica hrvatskoga jezika, govorila je o starijim i novijim prijevodima Kačićevih pjesma na njemački jezik, a dr. Vinko Grubišić, pročelnik Katedre kroatistike Sveučilišta Waterloo, kako su prihvaćene Kačićeve pjesme na engleskom jezičnom području i literaturi o Starcu Milovanu i njegovim djelima na engleskom jeziku.

U poslijepodnevним satima mr. Barbara Šešelj, bibliotekarka, održala je predavanje o fra Andriji Kačiću i (ne)prilikama njegova vremena, a predavanje dr. Ive Šoljana, profesora GVS Sveučilišta u Allendale, o temi «Na poljanama boga Marta - Kačićeve inačice ratnih i povijesnih zbivanja» pročitao je jedan student.

Dr. Vladimir Bubrin, Slovak, djelatnik Ministarstva za migracije Vlade (Kanada), govorio je o fra Andriji Kačiću i Ivanu Meštoviću, odnosno kako je Kačić utjecao na Meštovića i kako se Meštović svojim djelima odužio Starcu Milovanu. Na kraju je fra Gabrijel Jurišić razlagao o prijevodima Kačićevih pjesama na 14 europskih jezika, tako je npr. fra Emerik Pavić na latinski jezik preveo veliki dio «Razgovara ugodnoga» i objavio u Budimu, 1764. godine (str. 190), a tiskao je i knjigu pjesama «Nadodanje Razgovoru ugodnomu naroda slovinskoga».

Nakon predavanja, u živom razgovoru slušatelji su postavljali više zanimljivih pitanja, na koja su predavači spremno odgovarali.

U dvorani je bilo izloženo preko stotinu knjiga i posebnih otisaka, koje je Uredništvo zbornika «Kačić» darovalo Sveučilištu Waterloo, da bi knjige iz Domovine bile dostupne profesorima, studentima kao i drugima koji se zanimaju za literaturu na hrvatskom jeziku. Nakon predavanja fra Gabrijel je predstavio Zbornik «Kačić» i njegova izdanja (preko 90 svezaka). Posebno je prezentirao knjigu dr. fra Vicka Kapitanovića «Kristu suobličen», znanstveno pisan životopis Sluge Božjega fra Ante Antića, koji je preminuo na glasu svetosti i očekuje se njegovo skoro proglašenje blaženim. Životopis ovih dana izlazi i u Rimu na talijanskom jeziku. Također je predstavljena monografija dr. Stipe Botice o fra Andriji Kačiću Miošiću i prigodna edicija «Braća franjevci svomu bratu fra Andriji», što ju je izdala Franjevačka provincija Presvetoga Otkupitelja (Split). Također je prezentirana i spomen-medalja, što ju je u prigodi jubileja Starca Milovana izradio akademski kipar Damir Mataušić kao i dvije poštanske marke: jednu je izdala Hrvatska pošta u Zagrebu, a drugu Hrvatska pošta u Mostaru.

Predavač je upoznao sudionike simpozija sa svim što je ostvareno u domovini i u inozemstvu na crkvenom, znanstvenom i kulturnom planu u «Godini fra

Andrije Kačića», koju je Ministarstvo prosvjete proglasilo za sve osnovne i srednje škole i fakultete u Republici Hrvatskoj. Posebno je izvijestio o velikom Međunarodnom simpoziju koji je organizirala Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, u kojemu je sudjelovalo 55 domaćih i stranih predavača u više gradova i naselja (Zagreb, Sinj, Makarska, Mostar, Brist i Zaostrog). Također je obavijestio nazočne da su predavanja i kulturne manifestacije održane u Ljubljani (Slovenija), Marienheide-Köln (Njemačka), Pečuh i Budimpešta (Mađarska), Vancouver (Kanada) i uskoro će biti riječi o Starcu Milovanu na slavističkom kongresu u Bostanu (USA).

B. Rišić

IVAN RENDIĆ, *Fra Andrija Kačić*, poprsje, mramor,
Crkva Sv. Marije u Zaostrogu

Starac Milovan u Bostonu

Američko društvo za promicanje slavističkih studija (American Association for the Advancement of Slavic Studies) organiziralo je u Bostonu od 4. do 7. prosinca 2004. godine «36. nacionalni skup», na kojemu je sudjelovalo preko 900 slavista iz svih zemalja svijeta. Radilo se u plenarnim sjednicama i pojedinim sekcijama, koje su obrađivale raznovrsne znanstvene discipline od teologije, filozofije, lingvistike, književnosti, povijesti, umjetnosti do politike, ekonomije i informatike, i to od najstarijih vremena do suvremenih zbivanja.

Vrijedno je upozoriti da je *i fra Andrija Kačić Miošić*, proslavljeni povjesničar, pisac i pjesnik «Razgovora ugodnoga naroda slovinskoga», u prigodi slavlja njegova rijetkog jubileja - tristotog rođendana (1704.-2004.) - našao svoje mjesto na tome značajnom skupu. Sekciji, koja je bila posvećena Starcu Milovanu, predsjedao je i koordinirao rad dr. Ralph B. Bogert, Kanadanin, koji je kao student dvije godine proveo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i dobro govori hrvatski, a sada je pročelnik Katedre za slavistiku (ruski, bugarski i hrvatski) na Sveučilištu u Torontu (Kanada). Mr. Anita Mikulić-Kovačević, koja na Sveučilištu u Torontu priprema doktorsku disertaciju o zadarskim bratovštinama, održala je predavanje o Ljetopisu Popa Dukljanina i Kačićevu «Razgovoru ugodnomu naroda slovinskoga». Upozorila je da je npr. za pjesmu o kralju Vadimiru Starcu Milovanu kao vrelo poslužio spomenuti Ljetopis. Dr. Vinko Grubišić, pročelnik Katedre kroatistike na Sveučilištu u Waterloo, razlagao je koliko je i kako prihvaćen «Razgovor ugodni» na engleskom jezičnom području i ujedno naveo literaturu o Kačiću na engleskom jeziku. Fra Hrvatin Gabrijel Jurišić, urednik Zbornika «Kačić» iz Sinja, govorio je o prijevodima proze i poezije Starca Milovana na europske jezike, od kojih je najopširniji onaj na latinskom jeziku, koji je objavio fra Emerik Pavić u Budimu 1764. (knjiga ima 190 stranica), zatim Alberta Fortisa na talijanskom i drugim jezicima (bugarski, njemački, francuski, češki, poljski, slovački, ruski, makedonski, albanski, mađarski, engleski i srpski).

Na kraju predavanja slušatelji su postavljali pitanja na koja su predavači odgovarali. Fra Gabrijel je predstavio Zbornik «Kačić», br. 35, i njegova izdanja (preko 90 svezaka), monografiju dr. Stipe Botice o fra Andriji Kačiću, monografiju fra Vicka Kapitanovića o Sluzi Božjemu fra Anti Antiću. poštanske marke o fra Andriji, što su izdale Hrvatske pošte u Zagrebu i Mostaru, kao i spomen-medalju što ju je u čast Starca Milovana izradio akad. kipar Damir Mataušić. Upozorio je na sve što je u «Kačićevoj godini»

učinjeno u Domovini i u inozemstvu u čast Starca Milovana. I u drugim sekcijama bilo je nekoliko predavanja s hrvatskom tematikom. Nastupili su: dr. Srećko Lipovčan, Jure Krišto, Mario Jareb i drugi.

Fra Ante Antić u Kanadi i USA

Nedavno je izišla iz tiska knjiga dr. fra Vicka Kapitanovića «*Kristu suobličen - život i vrline fra Ante Antića (1893.-1965.)*». Izdavači su Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu i Vicepostulatura u Zagrebu. Knjiga je predstavljena u Domovini, ali i u inozemstvu. Tako je na «*Tjednu hrvatske knjige*», što ga svake godine organizira «Društvo prijatelja Matice hrvatske» u Vancouveru, u srijedu, 17. studenoga t.g. u dvorani Hrvatske župe Srca Marijina fra Gabrijel Jurišić predstavio knjigu i njezin bogati sadržaj po poglavljima (Podrijetlo, Između dva rata, U krvi i komunizmu, Učitelj duhovnoga života, Priređivač priručnika, Božji pohod i Zagovornik na nebu). Nakon prezentacije mnogi su se vjernici interesirali za pojedina pitanja iz njegova života, širenje štovanja Sluge Božjega fra Ante Antića i za napredovanje postupka za proglašenje blaženim, na što im je predstavljao odgovarao.

Knjigu je fra Gabrijel prezentirao u subotu 20. studenoga t. g. i u dvorani Hrvatske župe Svete Obitelji u gradu Kitcheneru, u kojemu žive neki vjernici koji su poznavali Slugu Božjega fra Antu, i bio im je ispovjednikom dok su živjeli u Zagrebu. Također je održana prezentacija i u Hrvatskom franjevačkom središtu Kraljice Mira u Norvalu (nedaleko Toronto), u srijedu, 24. studenoga t.g. I tu je predstavljao odgovarao na pitanja pojedinih vjernika, koji su se posebno zanimali za postupak koji se vodi za proglašenje blaženim Sluge Božjega fra Ante Antića.

Na Međunarodnom simpoziju o fra Andriji Kačiću Miošiću, koji je organiziralo Sveučilište Waterloo u

Sveučilišnoj knjižnici u Torontu, također je prezentirana knjiga «Kristu suobličen» i jedan je primjerak darovan Knjižnici Katedre za kroatistiku istoga Sveučilišta.

Sve su te prezentacije bile u hrvatskim župama u Kanadi, ali je jedna bila i u USA. Naime, prošlog ljeta za blagdan Velike Gospe, koji se na poseban način svečano slavi kao blagdan Čudotvorne Gospe Sinjske, u Župi sv. Jeronima u Chicagu, u župskoj dvorani, u petak, 20. kolovoza t.g. fra Gabrijel Jurišić je predstavio knjigu o Sluzi Božjemu fra Anti Antiću i odgovarao na pitanja svećenika i vjernika. Svi su se zanimali za postupak beatifikacije i pokazali koliko žele da fra Ante što prije bude proglašen blaženim.

B. Rišić

† Mate Čirko

Okrijepljen svetim sakramentima, dana 2. veljače 2005. godine u vinogradskoj bolnici u Zagrebu u 81.- oj godini života, blago je u Gospodinu preminuo Mate Čirko, otac našega subrata fra Stipe.

Posljednjih je desetak godina bolovao i sada je konačno našao svoj mir u Bogu kojemu se cijeli svoj život molio i kojemu je duboko vjerovao. Sprovodne obrede u crkvi sv. Franje Asiškoga u rodnim Matinim Rašeljkama, koje je nosio u srcu gdje god išao po svijetu, predvodio je vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac, čije je biskupije član i naš fra Stipe, kao vojni kapelan u nastavnom centru u Sinju.

O. Biskup je u propovijedi naglasio kako je naš dragi Mate sa svojom ženom Ljubicom u suradnji s dobrim Bogom rado darivao život i tako su hrvatskom narodu i Crkvi darovali sedmero djece, od toga jednog svećenika fratra našega fra Stipu i s. Jacintu koja pripada redu Kćeri Božje Ljubavi. Neprocjenjivi su to darovi i za domovinu za Boga i za narod. I na tome ti neizmjereno hvala, dobri naš Mate.

Iako je puhala jaka bura na sprovodnim obredima okupio se 51 svećenik, pa je lijepa i uređena crkva sv. Franje bila popunjena. Riječ je uzeo i o. fra Zoran Kutleša, gvardijan sinjskog samostana čijem bratstvu pripada i pokojnikov sin, naš brat fra Stipe. Još je govorio i župnik rašeljački don Mijo Klarić koji je posebno naglasio ljubav pokojnoga Mate prema svojim Rašeljkama. Na kraju je svima od srca zahvalio fra Stipe u ime rodbine i svoje osobno ime, što smo došli dostojanstveno ispratiti na posljednji počinak njihova oca.

Neka ti je laka hrvatska rašeljačka gruda, dragi naš Mate, koju si toliko ljubio. Pokoj vječni daruj mu Gospodine i svjetlost vječna svijetlila njemu. Počivaj u miru Božjemu. Amen.

NP

† Manda Marović

Dana 22. veljače prestalo je kucati plemenito srce Mande Marović r. Jukić, majke našeg brata fra Mile Marovića. Rodila se u Zelovu davne 1912. godine. Djetinjstvo i djevojaštvo provela je u svom rodnom selu. Godine 1938. udala se za Milu Marovića i s njim u braku živjela samo sedam godina, jer su ga 1945. godine ubili partizani samo zato jer je bio hrvatski vojnik. U sedam godina zajedničkog života rodili su četvero djece. Marija, umrla u četvrtoj

godini života, a ostalo troje djece Manda je podizala sama. Nije bilo lako. Muž ubijen, djeca nejaka, neimaština, vlast ne samo da ne pomažu, nego progone. Mandina čvrsta vjera i ljubav prema Bogu i svojoj obitelji pobijedila je sve ove nevolje.

Kad su djeca *stala na svoje noge*, Manda se preselila svome fra Mili u Radunić, kasnije u Galu i na Ugljane. Bila mu je 30 godina sve: i majka i kuharica i tajnica i čuvarica kuće...

Neću pretjerati kad rekнем da je ne samo kršćanski odgojena, nego da je svoju vjeru i živjela. Riječju, a još više djelima pokazala je kako se ljubi Bog i Gospa, Crkva i Domovina. Kako se štiti i ljubi obitelj. Manda je voljela svoju obitelj, svoga fra Milu je dvorila gotovo do posljednjeg dana života, a svi mi koji smo navraćali poslom ili bez posla primala je kao svoju djecu, u svima nama vidjela je svoga fra Milu. To dobro biće Bog je pozvao k sebi.

Pokopana je 23. veljače 2005. godine na mjesnom groblju u Zelovu. Prije pogreba slavljen je sveta Misa u župnoj crkvi sv. Vida u Zelovu. Misno slavlje predvodio je i homiliju održao fra Zoran Kutleša, sinjski gvardijan. Osim fra Mile i mjesnog župnika u koncelebraciji je bilo tridesetak svećenika. Iako je vrijeme bilo prohladno, vijalo je na sve strane, crkva je bila pretijesna i nije mogla primiti sve one koji su došli ispratiti našu Mandu. Došao je i autobus fra Milinih vjernika iz Ugljana, a sprovedne je obrede vodio mjesni župnik don Mate Vilić.

I zato, draga naša Mande, dok izražavamo duboku sućut tvojoj djeci Zori, fra Mili i Vinku, te mnogobrojnoj užoj i daljnjoj rodbini, klanjamo se vječnoj volji Oca Nebeskoga. Anđeo smrti ubrao te iz naše sredine, jer si bila zrela za vječnu nagradu. Bilo ti mjesto u miru i prebivalište kod Boga. Ostavila si nas da po tvome primjeru nastavimo časnu borbu za pobjedu dobra nad zlim. U ovom pitomom hrvatskom kraju u svom Zelovu počivaj, draga i vrijedna sestro Mande. Uživaj mir. Zablstat će križ Kristov. I ti koja si za nj i s njim živjela, bit ćeš pozvana na njegovu desnu, da dobiješ vijenac slave.

NP

† Jakovica Puđa

Okružena pažnjom i ljubavlju svojih najbližih, dana 28. veljače 2005. godine, u obiteljskoj kući u Mišima, župa Podhum kod Livna u 87.-oj godini života, providena svetim sakramentima umirućih, shrvana životnim teškoćama i staračkom nemoći, umrla je Jakovica Puđa rođ. Miloloža. Obred sahrane obavljen je 1. ožujka t.g. na groblju u Mišima.

Jakovica je kao dijete proživjela teške posljedice Prvog svjetskog rata - neimaštinu i brojne bolesti, određenu stabilizaciju kao djevojka, da bi na samom početku Drugog svjetskog rata zasnovala brak s pok. Mirkom Puđom, s njime živjela samo 12 godina i porodila troje djece: Anđu, Matu i Tomu, Od 1952. godine, od smrti muža Mirka, živjela je sama kao udovica sa svojom djecom, o njima brinula, radila, molila, školovala ih i providala kako je znala i umjela, predajući svoju mladost radu na zemlji i držeći «blago - stoku», te tako «izbijala» koji novčić iz škrte kraške zemlje, svoga rada i onoga što su mogle dati domaće životinje, U svome selu imala je svoju određenu «samostalnost i mir». Bila je Franjevačka trećoredica, odana Crkvi i Bogu do posljednjeg dana.

Rado je molila u selu našavši se u kućama pokojnika u večernjim satima. Iako umorna od dnevnog posla, večernja molitva, pa i jutarnja, nije ju mimoilazila bez velikih razloga. Dok je to mogla u Crkvu je redovito odlazila pješke (ne samo na nedjeljne mise, nego i na zornice na Došašće, Križni put u korizmi, prve petke u mjesecu, te povremeno na svibanjske i listopadske pobožnosti), ne osvrćući se na bilo kakve događaje ili pak vremenske prilike. Kad se pružila mogućnost, kao nemoćna starica odlazila je autom uz pomoć svoje djece i unučadi.

Kći Anđa u brak je stupila u starijim godinama i nije imala djece, Mate je postao franjevcem i svećenikom, članom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, a Tome je zasnovao svoju obitelj, Jakovica je doživjela troje unučadi i šestoro praunučadi.

Iako po vrlo hladnome vremenu na ukop pokojne Jakovice došla je bliža i daljnja rodbina, mještani i susjedi, te dvadesetak franjevaca Dalmatinske i Bosanske provincije, fra Matine subraće i prijatelja i prijateljica cijele obitelji.

Na ukopnim obredima gvardijan sinjskog samostana, fra Zoran Kutleša govorio je o majčinskoj ljubavi i vjeri, njezinoj neizmjerne ljubavi i ljubavi prema Bogu i narodu, sposobnosti podnošenja patnje, a mjesni župnik fra Tvrtko Vrdoljak ukazao je na različita zvanja i mogućnosti u obitelji iza kojih stoji i majka.

Na koncu je fra Mate, u ime obitelji, zahvalio svim nazočnima i podao hvalu Bogu za sva dobra koja su potekla po njegovoj majci i obitelji.

Pokoj vječni daruj joj Gospodine!

Fra Jozo Mihaljević

Fra Mirko Buljac, HRVACE, Župa Svih Svetih

Monografija je izašla iz tiska početkom rujna 2004. u izdanju zbornika "KAČIĆ" monografije, dokumenti, građa... br. 40.

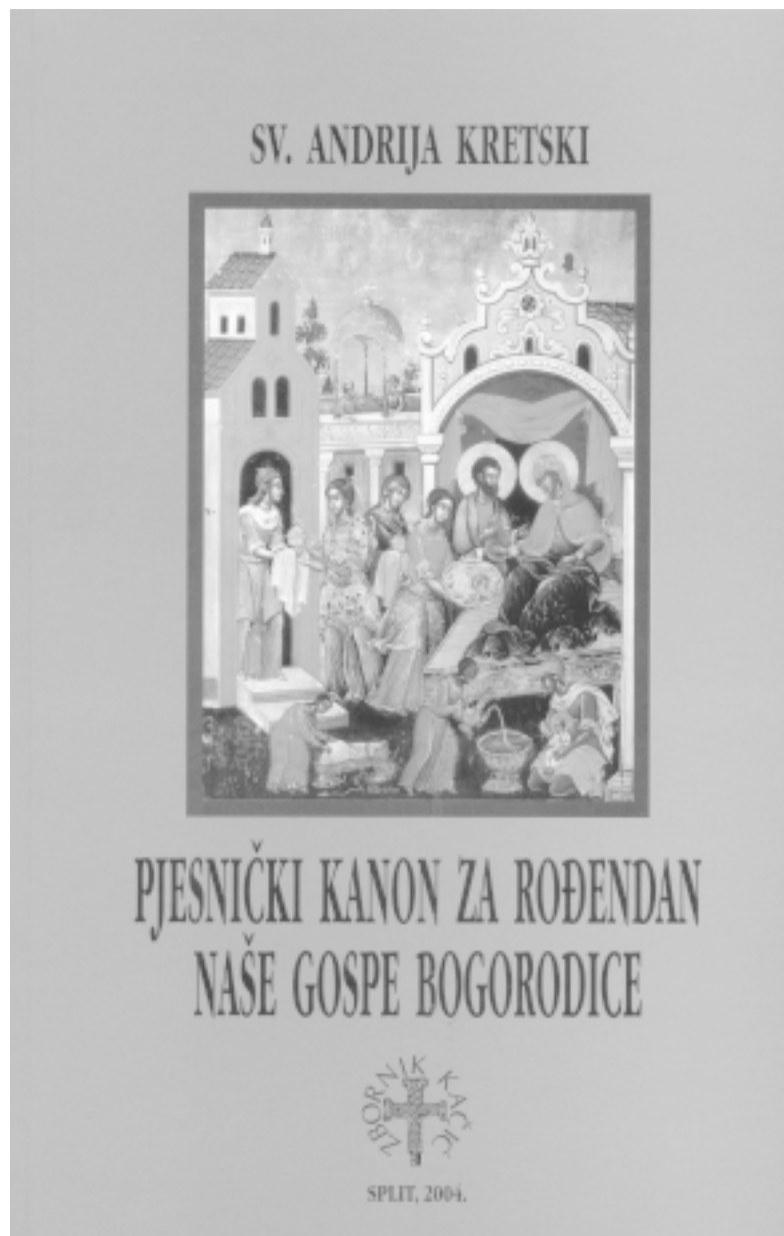
Posvećena je svim poginulim Hrvatačanima - njih 203 u ratovima 20. stoljeća. Svi su se oni na svoj način borili za Hrvatsku.

Napisana je i kao sjećanje na Veliki jubilej kršćanstva u 2000.-oj godini, te kao sjećanje na 520. obljetnicu prvog pisanog spomena HRVACA - "HROWACZA IN CETINA", 25. srpnja 1480. u Budimu (Povelja kralja Matijaša Korvina poslanicima Poljičke Republike).

Knjiga ima šest poglavlja: 1. Zemljopisni položaj i prirodne ljepote Hrvaca, 2. Arheološka nalazišta u župi, te kratka povijest Hrvaca do 20. st., 3. Kretanje stanovnika i kućanstava od 1604. do 2001. godine, 4. Vjersko ozračje, 5. Običaji, kultura i šport, 6. Gospodarstvo.

Knjiga ima 400 stranica, te 260 likovnih priloga – slika (120 u crno-bijeloj tehnici, te u bojama 140 krasnih fotografija crkve Svih svetih i prirodnih ljepota Župe.

Sv. Andrija Kretski, *Pjesnički kanon za rođendan naše Gospe Bogorodice*, Split 2004.

Izvorni grčki tekst 68 kitica vebne pjesme, koju je na hrvatski preveo dr. o. Predrag Belić i u pogovoru prikazao život sv. Andrije, obrise bizantske crkvene poezije i Andrijinu mariologiju. Sažetak na latinskom, kazalo osobnih imena i zemljopisnih naziva. Višebojna naslovna stranica.

Narudžba: Zbornik: «Kačić», A. Stepinca I, 21230 Sinj.

Cijena: 70 kn.

Fra Berislav i fra Andrija Nikić, *Sažeci dokumenata župe Bast - Baška Voda (1743.-1950.)*, Ružić – Baška Voda, 2004.

U izdanju Zavičajne knjižnice – Život i svjedočanstva - Sv. 87. ugledala je svjetlo dana knjiga *Sažeci dokumenata župe Bast-Baška Voda (1743.-1950.)*.

Na više od 500 stranica, knjiga sažima povijest župe Bast-Baška Voda u razdoblju od 1743. do 1950. godine.

Poput ostalih knjig iz ovog izdanja, i ova je sačuvani su fo i u izvornom obliku, a sadašnjosti, c i rekonstruirali određeni vjerski i kulturni spomenici.

Tako dokum povjesničari određenog pe se nalaze pod

est župe Bast-ine.

materijalnog, du prošlosti i esničari da bi du ljudima u

istraživači i ota i razvoja be – o kojima

Fraternitas - 3/4. 2005.

U uskrsnom smo Kristu bratstvo

Iz poruke Generalnog ministra za Uskrs 2005.

Red je manje braće bratstvo (*Generalne konstitucije OFM =GGKK 1*). Naše Generalne konstitucije nalaze teologalnu osnovu našem bratskom zajedništvu u otajstvenom odnosu koji povezuje naš život s otajstvom Presvetog Trojstva, jer mi smo, po milosti, sinovi Oca nebeskoga i braća u Isusu Kristu u Duhu Svetom (*GGKK 38*). Od zajedništva božanskoga Trojstva učimo se živjeti bratski život u zajedništvu. Od savršene komunikacije ljubavi, koju promatramo u Božjem krilu, braća se uče međusobnoj ljubavi i uzajamnoj skrbi za koju želimo da uvijek bude prisutna u krilu bratstva.

Sada, uskrsli nam Krist omogućava da se vidimo kao udovi njegova tijela: u njemu smo sinovi, u njemu smo ljubljani, u njemu smo blagoslovljeni svakim blagoslovom duhovnim i nebeskim (usp. *Ef 1,3*). U euharistijskom slavlju bratstva, slušajući Riječ Gospodnju i uzimajući udjela u njegovu Tijelu i Krvi, primamo Krista i našu braću, pripadamo Kristu i našoj braći, u zajedništvu smo s Kristom i s našom braćom. «Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni» (*Iv 3,16*). Dao nam je ovog jedinog sina u otajstvu Utjelovljenja, očitovao nam je u potpunosti svoj dar u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća; nastavlja svoje velikodušno davanje u otajstvu Euharistije i naša vjera tu, gdje zamjećuje kako nam Bog Otac daruje svoga Sina, vidi kako nam ista božanska ljubav daruje braću (usp. *GGKK 40*). Tako se, u duhu obiteljskog ozračja i uzajamnog prijateljstva nas franjevac (usp. *GGKK 39*) očituje, kao u sakramentu, istina našega prianjanja za otajstvo svetoga Trojstva. U našoj međusobnoj ljubavi i služenju (usp. *GGKK 42*) ozbiljuje se naša vjera u uskrsloga Krista. U jednostavnosti zajedničkog života, u izgradnji bratstva «poput obitelji sjedinjenog u Kristu» (usp. *GGKK 45*), u srdačnom prihvaćanju sve braće, u ponuđenom i primljenom oprost, očitujemo svakog dana istinu našega zajedništva s Kristom u Euharistiji.

(Fra José Rodríguez Carballo, ofm)

ITALIJA – Učilište Antonianum postalo Papinsko sveučilište

Zbor za katolički odgoj je 18. siječnja 2005. priopćio Generalnom ministru i Velikom predstojniku kako je Sveti Otac dopustio naslov «Papinsko sveučilište» «Učilištu Antonianumu». Franjevačka učilišna ustanova

ustanovljena 1887., u godini kad je generalni ministar, fra Bernardino Del Vago da Portogruaro, ostvario namisao o osnutku sveopćeg učilišta za Red u Rimu. Nakon što je izgrađeno sjedište u blizini Laterana, 20. studenoga 1890., s blagoslovom Leona XIII., započeo je učilišno djelovanje "Collegium S. Antonii Patavini in Urbe". Papa Pio XI. je 17. svibnja 1933., proglasio pravno ustanovljenim "Athenaeum Antonianum de Urbe", kojem je 14. lipnja 1938., dodijelio naslov "Papinski".

Papinsko sveučilište "Antonianum" je sveučilišno središte Reda Manje braće, koje preko istraživanja, poučavanju i objavljivanja služi Redu, Crkvi i društvu. Svečanim će činom 9. ožujka biti proglašen novi predstojnik i proslavljen naslov Papinskog sveučilišta.

SANTO DOMINGO - 500 godina od prve franjevačke provincije u Americi

Prvi su franjevci došli u Latinsku Ameriku 1493. Godine 1498. osnovan je grad Santo Domingo na lijevoj obali rijeke Ozame. Četiri godine poslije u grad su stigli dvanaestorica franjevaca, koje je predvodio fra Alonso de Espiner, a smjestili su se u takozvani «prvi kršćanski samostan u Americi». Godine 1505., na duhovskom Generalnom kapitulu, slavljenom u Lavalu, Francuska, ustanovljena je prva provincija novoga svijeta s naslovom «Indijanski Sveti Križ», a protezala se na područja otkrivena do tada u novom svijetu. Franjevačka se nazočnost od tog trenutka brzo proširila na cijelo Karipsko otočje: Jamajku, Kubu, Portoriko, istočne obale Venezuele i zemljouz Paname. Danas je Red nazočan ne samo na Karipskom otočju, nego na cijelom području Južne Amerike s 36 jedinica i 3628 franjevaca.

4. veljače 2005., u Santo Domingu, Generalni je ministar u pratnji generalnih definitora fra Luisa Cabrere i fra Ignazia Mura, predvodio slavlje na sjećanje 500. godine od početka franjevačke nazočnosti u Latinskoj Americi. Slavlju su pribivali brojni franjevci i časne sestre iz franjevačke obitelji, Franjevačkoga svjetovnoga reda i redovnici iz drugih ustanova i društava. U toj je prigodi Generalni ministar susreo sve franjevce iz Karipske kustodije.

SAD –Virtualni susret franjevaca

Vjerojatno prvi put u povijesti Reda Manje braće održao se «virtualni susret», a sigurno neće biti posljednji. U petak, 4. veljače 2005., stotinjak franjevaca iz Američke provincije Presvetog Imena iz New Yorka, sudjelovalo je putem video veze u raspravi o ključnim pitanjima života u bratstvu. Susret su upriličili kako bi upoznali i čuli franjevce koji se predlažu za službu provincijalnog ministra na sljedećem kapitolu u svibnju. Na video susretu,

koji je vodio jedan novinar, obrađena su pitanja u vezi sa životom provincije i njezina vođenja. Vezu je bilo moguće ostvariti zahvaljujući stručno usavršenom poduzeću International Audio Visual inc., koje je «virtualno» ujedinilo franjevce okupljene na devet različitih mjesta.

Zamisao se pojavila na susretu gvardijana, a odobrio ju je provincijalni definatorij, sa svrhom da olakša upoznavanje i susret s franjevcima predložnicima za službu provincijala. Telekamera postavljena u Whippanyju (NY) omogućila je svima da vide i čuju iz povezanih mjesta. Predložnici su imali dvije minute za odgovor na pitanje, potom su svi franjevci imali mogućnost postavljati pitanja. «Video kapitul» je trajao dva sata. Namisao je povoljno ocjenjena jer je uključila u raspravu sve franjevce o osnovnim pitanjima bratskoga života s budućim provincijskim vođama koristeći najnovija tehnološka dostignuća.

POLJSKA – Formativni tečaj za FSR iz Bjelorusije

U Franjevačkom središtu za Istočnu Europu i Sjevernu Aziju, Varšavi održan je, od 4. do 6. veljače 2005., formativni tečaj za FSR iz Republike Bjelorusije. Među sudionicima je bilo 18 svjetovnih franjevac iz Bjelorusije, Benedetto Lino iz predsjedničkog vijeća CIOFS-a i generalni asistent, fra Ivan Matić, OFM. Predavači su obradili različite teme vezane za franjevačku duhovnost, poziv, karizmu i poslanje FSR-a, uz to dana su objašnjenja o duhovnom pomaganju svjetovnim franjevcima.

Susret je bio moguć zahvaljujući dragocjenoj pomoći Nacionalnog vijeća FSR-a Poljske koje je upriličilo tečaj. Svjetovni franjevci iz Poljske dali su objašnjenja braći iz Bjelorusije o pitanjima vezanim za život, formaciju i provedbeni ustroj mjesnih bratstava. U bivšoj Sovjetskoj republici, danas ima 430 svjetovnih franjevac zavjetovanih u 50 bratstava i dva bratstva franjevačke mladeži. U Bjelorusiji su nazočne i tri franjevačke obitelji prvoga reda (OFM, OFMCap e OFMConv).

Za vrijeme tečaja se govorilo i o potrebi stvaranja Konferencije nacionalnih asistenata te da se osigura duhovna pomoć onim mjesnim bratstvima koja je trenutno nemaju.

JUŽNA AFRIKA – Sjednica Afričkih konferencija

Trinaest jedinica Manje braće nazočnih u Africi tvore dvije konferencije, u prvu spadaju zemlje s Bliskog Istoka i Sjeverne Afrike (Comona), u drugu (Sub-sahariana) ulaze ostale jedinice s Afričkog kontinenta. Od 8. do 14. veljače 2005. dvije su se Konferencije susrele na zajedničkoj sjednici u

Pretoriji u Južnoj Africi. Susretu su pribivali provincijali, vikari, kustodi i predsjednici iz 10 jedinica. Nedolazak pojedinaca bio je uvjetovan bolešću ili političkim ili službovladarskim poteškoćama. Iz Generalne su kurije bili nazočni: fra Amaral Bernardo Amaral, generalni definator za Afriku, fra Giancarlo Lati, generalni ekonom i generalni tajnik za evangelizaciju fra Nestor Inacio Schwerz. Radni su dani bili ispunjeni brojnim obvezama: podjela o sadašnjem stanju u svakoj jedinici, predstavljanje obnovljenih Generalnih statuta s obzirom na ulogu Konferencija, nacrt proslave Osamstote obljetnice, razmišljanje o tajništvu za evangelizaciju i misije i novi ustroji vezani za njega, razmišljanje o globaliziranom gospodarstvu i o onom u Redu, odgovor na zahtjeve što su ih uputili sa susreta o formaciji i evangelizaciji i vijeće za pravdu i mir, neki prijedlozi za budućnost hoda Afričkih franjevac, nazočnost Crkve u Južnoj Africi i doticaj s pastoralnim iskustvima te ljudsko unaprjeđenje u Južnoafričkoj provinciji. Franjevci su nazočni u gotovo polovici država na kontinentu s velikim izgledima za rast i za veće uključivanje u Afričko društvo. Ostala je otvorena odluka o uspostavi jedne jedine konferencije u Africi. Na kraju je osnovano povjerenstvo koje će izraditi nove posebne statute.

KOREJA – IX. međunarodno vijeće za formaciju i studije

Od 14. do 26. veljače održano je u Seoulu (Južna Koreja) IX. međunarodno vijeće za formaciju i studije. Susret je obrađivao temu «Razgovor put prema miru», s posebnim osvrtom na pitanja formacije i studija. Gosti provincije Svetih Korejskih Mučenika, izaslanici iz 14 Konferencija Reda, predavači, prevoditelji i odgovorni iz generalnog tajništva za formaciju i studije, posvetili su se temi prema uputama što ih je iznio završni dokument Generalnoga kapitula iz 2003. Rad je bio usmjeren na traženje zajedničkih usmjerenja za formativne putove prikladne za živjeti poziv Manje braće prema izmirenju i miru u današnjem višekulturnom i višereligijskom surječju. Za vrijeme susreta predavanja su održali predstavnici azijskih vjerskih naslijeđa. Sudionici su potom posjetili hramove i formativna središta sudjelujući na nekim slavljinama mjesne kulture. U drugom dijelu rada Vijeće je pregledalo stanje formacije u Konferenciji i u cijelom Redu, s obzirom na buduće odabire.

ITALIJA – Kapitul Utemeljenja «Sv. Franje Asiškoga u Rusiji i Kazahstanu»

Dvadeset franjevac pristiglih iz sedam država koje tvore Utemeljenje u Rusiji i Kazahstanu našli su se u Italiji kako bi proslavili kapitul. Utemeljenje ima četiri bratstva raspršena na golemom prostoru Rusije i Kazahstana: S.

Pietroburgo, Novosibirsk i Ussurisk u Rusiji te Alma Ata u Kazahkstanu. Franjevci, nakon kratkog zadržavanja u Rimu i hodočašća u Asiz, stigli su na sveto brdo La Vernu a dočeka ih je generalni definator, fra Šime Samac i mjesno bratstvo. Skupina je 27. i 28. imala duhovnu obnovu, a potom joj se pridružio Vadim Bielokorytov, Kazahstanac novak Utemeljenja.

Uvečer 28. siječnja posjetio ih je Generalni ministar, fra Josč Rodríguez Carballo, koji je opisao put što će ga Red preći sljedećih godina, u prigodi proslave Osamstote obljetnice osnutka. Na 29. siječnja Generalni je ministar službeno otvorio kapitul Utemeljenja upućujući pozdrav fra Astijusu Kungysu, generalnom pohoditelju i predsjedniku kapitula. Bili su nazočni i neki generalni definatori i fra Vincenzo Brocanelli, generalni upravitelj za misije. Fra Josč je zahvalio franjevcima za njihovu nazočnost u Rusiji i Kazahstanu, potičući ih na vjernost prioritetima što ih je Red odredio za ovo šestogodište. Na kraju je, generalni definator, fra Šime Samac pročitao dekret o imenovanju uprave Utemeljenja koju čine: fra James Edmiston, predsjednik, fra Gracijan Piotrowski, fra Guido Trezzani i fra Dominik Kim, vijećnici. Nakon odlaska Generalnog ministra, rad je nastavljen pod vodstvom fra Astijusa do večeri 2. veljače. Na kapitulskim zasjedanjima razmatrane su razne važne točke za život Utemeljenja i bratstva.

Kapitul je završen Euharistijskim slavljem što ga je predvodio generalni definator, fra Šime Samac, koji je sve potaknuo da budu nositelji nade današnjem čovjeku. Za vrijeme slavlja svaki je franjevac obnovio vlastite zavjete.

Knjige o franjevaštvu

- ETZI Priamo, *Iuridica franciscana* (Percorsi monografici di storia della legislazione dei tre Ordini francescani), Edizioni Messaggero (Padova, 2005).

Knjiga obrađuje pitanja od većeg povijesno-pravnog značenja triju franjevačkih redova preko «monografskih vodiča». Pisac je franjevac iz sardinijske provincije, nastavnik je Crkvenog prava na Papinskom sveučilištu Antonianumu u Rimu.

- PERUGINI Luigi, *Le Sette Parole di Gesù in Croce*, ediz. EDB (Bologna, 2005). Uz pobožnost križnog puta, u mnogim dijelovima Italije, još postoji “slavlje sedam Isusovih riječi na križu”. Luigi Perugini, OFM, je prikupio u ovom štivu dugogodišnje propovjedničko iskustvo nudeći pomagalo kršćaninu za molitvu i pronicanje u muku Isusovu.
- OPPEs Stéphane, *Le memorie di fra Gabriele Allegra ofm, il “san Girolamo” della Cina*, Libreria Editrice Vaticana (Cittá del Vaticano

2005). Fra Gabriele M. Allegra (1907.-1976.), OFM, iz provincije Presvetog Imena sa Sicilije, prvi je katolički prevoditelj Biblije na kineski. Zauzet trideset godina u prevođenju izvornih tekstova, u početku sam, a potom s Franjevačkim biblijskim kineskim učilištem, fra Gabriele opisuje u pet bilježnica povijest toga truda. Bilježnice je izdao Stéphane Oppes, OFM, nastavnik i trenutno predstojnik Filozofskog fakulteta na PSA u Rimu, gdje se Gabriele Allegra pripremao za svoje apostolsko djelovanje u Kini.

Male – velike vijesti

- Meksički je ministar za školstvo 30. studenoga 2004. dodijelio naslov Franjevačko sveučilište Meksika Visokoj franjevačkoj školi Sv. Franjo Asiški iz Leóna, Guanajuato. Studijsko središte pripada provinciji Sv. Petra i Pavla iz Michoacána (Meksiko). Sveučilište započinje s tečajevima u kolovozu 2005. s pet programa za magistrat i doktorat. Fra José Santos Pérez Castillo, OFM, je prvi predstojnik sveučilišta.
- Među zadaćama nizozemskih franjevaca velika je važnost dana širenju franjevaštva u suvremenoj kulturi. Stvarni joj je primjer zauzimanje za nastavni predmet franjevačke duhovnosti, teologije i povijesti te Središte franjevačkih studija na Katoličkom sveučilištu u Utrechtu (KTU). Sadašnji je nizozemski provincijal, fra Jan van den Eijnden, na Sveučilištu predavao franjevačku teologiju zajedno s nastavnicima Pieterom Freemanom (franjevačka povijest), i Willemom Marie Spellmanom (suvremena franjevačka duhovnost). Središte iz Utrechta izdaje niz pod nazivom "Scripta Franciscana". Fra Jan van den Eijnden je provincijalni ministar provincije Mučenika iz Gorcuma u Nizozemskoj i prvi predsjednik nove konferencije Cotaf (Franjevačka prekoalpska konferencija).
- Od 13. do 16. siječnja 2005., fra Alojzy Warot, fra Vincenzo Brocanelli, fra Rodrigo Peret, fra Alejandro Castillo i fra Nestor Inacio Schwerz posjetili su Ured Franciscans International (FI) u Švicarskoj. Susret je predložio fra John Quigley, OFM, ravnatelj ureda u Ženevi, kako bi obavijestio odgovorne iz generalnih tajništva za formaciju i studije, evangelizaciju i misije te ureda za pravdu i mir o djelovanju i zauzimanju nevladine franjevačke ustanove te kako bi ocijenili oblike podjele i suradnje. Osim fra Johna Quigleyja, ravnatelja, u Uredu rade fra Jean-Louis Brusset, OFM, određeni broj stalnih službenika i skupina mladih koji rade kao dobrovoljci jednu ili više godina. Stanoviti vidovi rada su posebno povoljni. Ured se skrbi poglavito oko obrane i promicanja ljudskih prava u Africi, Kanadi i SAD-u, Aziji i Južnoj Americi.

Franciscans International se zauzima kako bi dao glas siromašnima kod vladinih ustanova zastupljenih u UN. Za ostvarenje tih ciljeva nužna je stručnost, ustroj i suradnja stalnih službenika i dobrovoljaca. FI je prisutnost svjedočenja i razgovora s društvom, pred međunarodnim «velikim vijećem» UN.

- Franjevci Lacija i FSR-a iz Rima proslavili su 31. siječnja 2005. Bl. Ludovicu Albertoni, suzaštitnicu grada i zaštitnicu rimskog FSR-a. Slavlje je održano u samostanu S. Francesco a Ripa, a predsjedao mu je Generalni ministar Manje braće, uz generalnog asistenta FSR-a, fra Ivana Matica i rimskog provincijala fra Aldu La Nevea. Mjesno je bratstvo FSR-a Generalnom ministru darovalo moći Blaženice. Bl. Ludovica je živjela u krajnjem siromaštvu, bolnice bijahu njezina omiljena mjesta, gdje je liječila tjelesne rane kako bi ozdravila i one duhovne. Tijelo joj se nalazi u crkvi S. Francesco a Ripa, u kapeli gdje je postavljeno Berminijevo djelo koje prikazuje Blaženicu u oduševljenom zanosu.
- Franjevačka je provincija iz Pulje i Molisa predvidjela krug tečajeva trajne izobrazbe u Svetoj zemlji koji, u vremenu od tri godine, nudi svim franjevcima i mogućnost hodočašća u Sveta mjesta. Namisao su potaknuli provincijsko tajništvo za formaciju i studije i Studijsko središte "Duns Scoto" iz Castellana Grotte, a koristi se doprinosom i vodstvom nastavnika Fakulteta za biblijske znanosti iz Jeruzalema i puljskog povjereništva za Svetu zemlju. Prvi je tečaj održan 2004. na temu "Od kristologija do kristocentrizma" produbljujući kristocentično viđenje Duns Scota. Ove godine od 17. do 31. siječnja održan je drugi tečaj pod naslovom "Od Krista do Marije" koji je tumačio otajstvo Bezgrješne prema Scotovom nadahnuću. U 2006. je predviđen treći tečaj koji će produbiti temu Crkve kao «nastavka Utjelovljenja». Sa svakog tečaja objavljuju se spisi, a izdaje ih Središte «Duns Scoto».
- Selecciones de Franciscanismo, četveromjesečni časopis franjevac provincije Sv. Josipa iz Valencije, Aragóna i Balearesa (Španjolska) izišao je stoti put. Pišući u toj prigodi, provincijalni je ministar zahvalio provinciji za služenje kojim se širi franjevačko nadahnuće. Također je ohrabrio i pozvao uredništvo da nastavi put što ga je započelo godine 1972.
- 22. veljače 2005., predsjednik vlade Republike Hrvatske dr. Ivo Sanader posjetio je Generalnu kuriju Manje braće u Rimu. Hrvatskog su predsjednika pratili neki od ministara iz vlade: Božo Biškupić, ministar kulture, Dragan Primorac, ministar znanosti, obrazovanja i sporta, Branko Vukelić, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, Emilio Marin, veleposlanik pri Svetoj stolici i drugi suradnici. U izbjivanju

Generalnoga ministra, njih je dočekaao Generalni vikar, fra Francesco Bravi, generalni definator, fra Šime Samac i nazočni hrvatski franjevci, koji su gostima pokazali crkvu Svete Marije Posrednice i Generalnu kuriju. Predsjednik je Sanader ostavio kao dar brončano poprsje Bl. Alojzija Stepinca, Zagrebačkog kardinala i člana Franjevačkoga svjetovnoga reda.

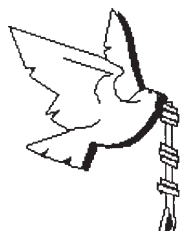
Novi biskup - franjevac

Sveti je Otac, 2. veljače 2005., imenovao za biskupa biskupije São Félix u Brazilu fra Leonarda Ulricha Steinera, OFM, župnog pomoćnika župe Bom Jesus i nastavnika na Filozofskom fakultetu u nadbiskupiji Curitiba.

Fra Leonardo Ulrich Steiner, 13. dijete Leonarda i Carlote Arns Steiner, rođen je u Forquilha (Santa Caterina), 6. studenoga 1950. Stupio je u franjevački novicijat provincije Bezgriješnog začeca iz Sao Paola (Brazil) 1972., privremene je zavjete položio 20. siječnja 1973. a svečane 2. kolovoza 1976. Nakon svršetka filozofskih i teoloških studija u Petrópolisu, za svećenika ga je zareadio kardinal Paulo Evaristo Arns 21. siječnja 1978. U Brazilu je diplomirao odgojne znanosti, od 1986. do 1995. je bio učitelj u novicijatu. Od 1995. bio je na usavršavanju na Antonianumu u Rimu gdje je postigao doktorat iz filozofije. Od 1999. do 2003. je bio generalni tajnik Papinskog učilišta Antonianuma u Rimu.

Generalove obveze

- Od 26. veljače do 3. ožujka – Pohod prov. Sv. Evandjelja (Meksiko) i Sv. Franje i Jakova (Jalisco), Meksiko
- Od 7. do 19. ožujka – Redovito zasjedanje generalnog definatorija (Rim), Italija

FRATERNITAS - OFM - Rim

Odgovorni urednik: Gino Concetti - Urednik : Gianfranco Pinto Ostuni

S talijanskog preveo: Dragan Ružić

Internet: <http://www.ofm.org/fraternitas>. E-naslov: comgen@ofm.org